

Afgelopen december begon Daniel Lambo aan de opname van *Booster*, met vooral pubers in de hoofdrollen en een intense Joke Devynck als moeder van een verkeerslachtoffer. Vier maanden later is de film te zien in meer dan veertig zalen. 'Toen ik het boek las, had ik geen keuze. Ik moest het doen.' Kurt Vandemaele

Als er één revolutionair is in de Vlaamse filmwereld, dan is hij het wel. Hij zou een walvis vangen met een visnetje. Bewegende beelden vangt hij desnoods met een gsm. Niets houdt hem tegen. Is er geen geld, dan draait hij toch. De wereld wacht ook niet met draaien tot de nodige subsidieformulieren zijn ingevuld. Eigenlijk doet hij wat de punkers destijds met de muziek deden: tot de essentie teruggaan. En veel lawaai maken. Dat het kan op die manier bewijst hij meer dan ooit met *Booster*, een hippe en tegelijk ontroerende prent die jong en oud moet kunnen aanspreken. Budget: 100.000 euro, een tiende van wat een andere kleine Vlaamse film kost.

Verwacht geen cinematografisch meesterwerk – zelfs mirakels hebben hun beperkingen – maar wel een pakkende en goed geacteerd film die ergens over gaat: pestgedrag en de pijnlijke gevolgen van een verkeersongeluk voor hen die achterblijven. Maar het gaat ook over liefde en verliefdheid. Over het jonge uitschot dat in Brussel de straten onveilig maakt. En over veel meer.

Ief de chieff

"De auteurs van het boek *Wolken en een beetje regen* hadden geld gekregen van het Brussels Gewest om een filmproject op poten te zetten, maar dat was zo weinig dat ze alleen bij mij terecht konden," vertelt hij lachend op een terras bij de Sint-Gorikshallen. Ik heb dat boek gelezen en ik moest onmiddellijk denken aan mijn goede vriend Ief Desseyn. Omwille van hem had ik geen keuze, ik moest gewoon iets doen met dat project.

"Ief was de founding father van de Claxon United kliek, een regisseurscollectief waar naast ikzelf ook Michael Roskam, Hans Van Nuffel, Roel Mondelaers, Raf Reyntjens, Julie De Clercq en Hans Vercauter deel van uitmaakten. Binnenkort zal elk lid van de groep een langspeelfilm gedraaid hebben. Terwijl we gewoon goede vrienden waren die samen pinten gingen drinken in de buurt, in de Roskam, de Archiduc

'Soms moet de emotie gewoon op dat doek. Gewoon filmen. Dat trekken en sleuren, dossiers maken, dat is zo vermoedend'

● **Lambo: 'Mensen die niet geloven in de digitale revolutie, zijn fossielen van de cinema. Ze kunnen maar beter wennen aan de veranderingen.'**

© TIM DIRVEN

en de Daringman. Er is veel alcohol en positieve energie gevloeid. Eigenlijk zaten we mekaar voortdurend te pushen.

"En de grote motor achter die bende, de man die ons alleen samenhiel, was Ief Desseyn. Die zat in een rolstoel als gevolg van een verkeersongeluk. Op de plek waar er een bout in zijn rug zat, kreeg hij op een gegeven moment weer gevoel, maar hij had er ook ongelofelijk veel pijn. Hij heeft een aantal operaties ondergaan, maar die zijn allemaal mislukt en helaas is hij, een jaar of zeven geleden alweer, uiteindelijk overleden.

"Michael Roskam heeft hem mooi geëerd met *Rundskop*. Op de aftiteling staat: *In memory of Ief Desseyn*. Ief heeft voor Michael echt veel betekend.

Michael had een idee voor een stripverhaal op papier gezet en het was Ief die hem zei: 'Waarom maak je daar geen kortfilm van?' Dat is uiteindelijk *Haan* geworden, zijn eerste kortfilm. Geproduceerd door Ief. En ook op *Carlo* draagt hij nog een titel als producer. Toen Ief stierf, ben ik gestopt met Claxon United. Ik weet niet wat de kronkel in mijn hoofd was, maar zonder Ief hoefde het voor mij niet meer. Maar we zijn nog altijd goede vrienden die mekaars werk in het oog houden en mekaar op een positieve manier blijven stimuleren."

Het verdriet van Joke

De jongens die Lambo tijdens de opnamen van *Booster* voor zijn camera haalde, waren allemaal pubers. Ze spelen jonge marginales. Geen hopeloze gevallen. Voor een deel zijn ze nog onbeschreven bladen. Maar niettemin zijn het etertjes.

Lambo: "We hadden een schitterende cast. En die hebben we grotendeels te danken aan Frederike Migom, die al jaren met jeugdcasting bezig is. Ze speelt zelf ook mee in de film. Tijdens de casting liet ze die jongeren hele scènes spelen. Alleen zo kun je zien of ze de nuances aankunnen. Sommige jongeren kunnen vlot met tekst om, maar als je ze vraagt om van goedem stemming te wisselen, dan zie je niets gebeuren.

"Alle jongeren met wie wij gewerkt hebben, kunnen acteren. Ze ziet op hun gezichten wat ze voelen. Echt straf. Ik denk ook dat ze mijn manier van werken heel aangenaam vonden. Alles draaide om het spelplezier. En ik liet ze meeden-

'Mijn sociale engagement is mijn motor'

Booster is geen cinematografisch meesterwerk, maar wel een pakkende en goed geacteerd film die ergens over gaat. © JEKINO

ken. Improviseren ook. De vrijheid die voor mezelf opeis, gun ik ook aan mensen die met me werken."

Niet alleen de jongeren hadden daar deugd van. Ook de voliederde acteurs: Jurgen Delnaet, die altijd goed is, en Joke Devynck, die als moeder van een verkeerslachtoffer nieuwe diepten in zichzelf ontdekt. Lambo: "Ja, ze is intens. Ik voelde bij haar ook wel een honger om die rol te spelen, om er eens goed in te vliegen. Ze heeft ergens een verdriet gevonden en heeft dat met ons gedeeld. Haar personage is door-

leefd en echt. Alleen al wat je in haar ogen kunt lezen ...

"Tijdens de research hebben we een aantal mensen ontmoet die iemand verloren hadden in een verkeersongeluk of zelf een lange revalidatieperiode hadden meegemaakt. En die merkte een grote sereniteit bij een deel van die mensen. Ief had dat ook. Het lijkt wel alsof ze kracht putten uit de ellende waar ze doorheen zijn gegaan.

"Andere slachtoffers hebben de pijn dan wel een plaats gegeven, maar het is precies alsof er een zenuw is blijven bloot-

liggen. Als je het onderwerp aansnijdt, welt hun verdriet meteen op. Zo iemand is het personage van Joke. Je voelt haar vechten. En dat vind ik sterk, dat ze daarin geslaagd is. Koppels die een kind verliezen, gaan vaak uiteen. Meestal is de oorzaak te vinden bij de verschillende manier, het andere ritme waarop ze met de rouw omgaan. De ene wil zijn verdriet met iedereen delen, de andere schermt zich af en bouwt thuis een schrijn. En zo groeien partners uiteen. Ik vind dat Joke en Jurgen die onderlinge spanning gewel-

Daniel Lambo ('1968)

Regisseur, producent, scenarist

2014 *Booster*
2013 *Los Flamencos*
2012 *Dry Branches of Iran*
2010 *Duts (6 episodes)*
2009 *Miss Homeless*
2008 *Brusilla*
2002 *Djut!*

dig goed hebben gespeeld."

Niet alleen de acteurs presteren, ook de kleine crew levert schitterend werk af. Cameraman Alexander de Backer of monteur Thijs Hasselman, geen van hen had ervaring met langspeelfilms. Lambo: "Neen, maar ik wist dat ze talent hadden. En de honger om te filmen. Bij zo'n project zoek je naar bondgenoten die met jou tot het uiterste willen gaan. Ik had Alexander de Backer al een paar keer bezig gezien en het viel mij op dat hij zijn camera vaak uitrust met allerlei zelfgemaakte snufjes waarmee hij dezelfde resultaten behaalde die anderen slechts bereikten met dure apparatuur.

"Had hij me gezegd: 'Ik zal toch een vrachtwagen licht nodig hebben', dan had ik iemand anders gezocht. De mensen die met mij op de set staan, moeten met me meedenken. Desnoods filmen we met een Canon 5D, of met een iPhone of een smartphone. Maar ze krijgen wel een loon. Ik zie het geld liever naar mensen gaan dan naar apparatuur."

Digitale revolutie

Hoe Daniel Lambo de man geworden is die hij is, valt vermoedelijk wel uit zijn geschiedenis te rapen. Maar zijn parcours schetsen is onbegonnen werk. Daniel Lamberts – zo heet hij officieel – is niet het soort mens dat een klassiek cv bijhoudt. Filmschool heeft hij nooit gevolgd. Moderne talen wel. "En op mijn zestiende was ik al toneelstukken aan het schrijven", zegt hij. Alles kwam in een stroomversnelling door het tv-werk. Hij belandde in de jeugdserie *Meester, hij begint weer*.

Lambo: "Daar zat toen ook Danny Timmermans in, van *W817* en *Buiten de Zone*. En met hem een hele kliek uit het Mechelse. Bart De Pauw rekruteerde de manschappen voor *Buiten de Zone* vooral uit een amateurtheatervereniging in het Mechelse. We speelden allemaal samen voetbal in het park en daar bestookten we mekaar voortdurend met ideeën. Ik dacht er niet aan om met Bart samen te werken. Ik wou zelf iets doen, mijn eigen weg gaan. En doordat ik al snel veel mensen leerde kennen, gingen er overal deuren open. Toen ook de alleenheerschappij van de BRT doorbroken werd, was er werk in overvloed. Er was ongelofelijk veel vraag naar content."

Lambo sleepte schrijfpodrachten voor *Wittekerke* in de wacht, trok er met de rugzak op uit om het concept van *Peking Express* helemaal uit te dokteren en werd onderweg verliefd op Mongolië, omdat hij in dat landschap onmogelijk leuke beelden kon schieten.

En voor hij het wist, had hij samen met kompaan Peter De Maegd een eigen productiemaatschappij, Potemkino. Daarbinnen richtte hij al vlug een apart cel op voor het wat meer gedurfde werk: Lambo Films. Waarmee hij *Small Gods* produceerde, de eelzinnige langspeelfilm van Dimitri Karakatsanis, waarmee Nicolas Karakatsanis zijn visitekaartje als Director of Photography afleverde.

Lambo: "Ik ging wel vaker naar festivals, maar opens stond ik op de rode loper. En waren er mensen die me op de schouder tikten. Zo leerde ik op het Festival van Rotterdam enkele grondleggers kennen van de digitale revolutie. Ik had vooral contact met Khavn de la Cruz, uit de Filippijnen. Die heeft wellicht zeventig langspeelfilms gemaakt. Zoals *Squatterpunk*, een film over een klein jongetje met een Travis Bickelkapsel, dat in een krottenwijk van Manilla rondloot.

Gefilmd op één dag. En toch goed voor een selectie voor het Festival van Berlijn. De soundtrack was niet klaar en Khavn kon de festivaldirectie overtuigen om zijn punkband uit Manilla te laten overvliegen zodat hij de muziek bij zijn film live tijdens de projectie kon spelen. Een keer praten met zo'n kerel en je bent meteen verkocht."

Puur op intuïtie

Het duurde niet lang of Lambo schoot zelf in actie. Uit noodzaak. Omdat er verhalen waren die erom smeeften om gedraaid te worden. Een Venezolaanse vriend wou iets doen over de Venezolaanse problematiek. Zo ontstond Brusilla. Een film gemaakt zonder script, zonder plan en zonder getrainde acteurs. Puur op intuïtie.

Lambo: "Ik had een film gezien van een van die Mexicaanse regisseurs over peyote, de hallucinerende cactus. Dat was mijn inspiratie. En opens had ik een selectie voor het Festival van Locarno. Een invitatie met alles erop en eraan, terwijl die film echt nul euro had gekost. Ik werkte met een camera die ik niet kende, er zaten overbelichte stukken in en eigenlijk was het één lange zoektocht."

"Maar ik heb die directheid, die vrijheid nodig. Die ongebondenheid. Een hele goede vriend van mij is Vadim Vosters, de kunstschilder. Ik zit vaak bij hem in zijn atelier en het gebeurt vaak dat hij niet tegen te houden is en moet beginnen schilderen. Wel, dat heb ik ook. Soms moet die emotie gewoon op dat doek. Gewoon filmen. Dat trekken en sleuren, dossiers maken, dat is zo vermoedend. En je ziet het ook aan bepaalde regisseurs. Als ze het scenario waar ze drie jaar of langer aan gewerkt hebben, door het VAF wordt afgekeurd, dan ligt hun droom aan diggelen.

'Ik heb het liever ruig en rauw. Als het te gepolijst moet, dan verlies ik mijn eigenheid'

"Die sleur, die frustratie draag ik niet meer mee. Dat is echt te danken aan die kunstschilder en aan de digitale revolutie, die voor mij een democratisering tweeweg hebben gebracht: iedereen kan een film maken. Maar je moet het willen doen. Mensen die niet geloven in de digitale revolutie, zijn volgens mij fossielen van de cinema. Ze kunnen maar beter wennen aan de veranderingen. Want er zullen vast en zeker nog camera's op de markt komen die een regisseur in staat zullen stellen om in zijn eentje een film te draaien."

Filmen op gsm

In zijn eentje een film maken, dat heeft hij ook al gedaan, met *Dry Branches of Iran*. Omdat het zo clandestien moest, gedraaid op gsm's. Lambo: "Het was de tijd van de Groene Revolutie in Iran. Waar de mensen op straat kwamen tegen de verkiezingsoverwinning van Mahmoud Ahmadijad. Er was geen tijd om te wachten. Vele mensen zeggen: 'Hij denkt niet na, schiet altijd zo snel in actie.' Maar het is niet dat ik zomaar eender wat ga filmen. Er is altijd wel een noodzaak. Het doel is groter dan zomaar een filmpje te maken. Mijn sociale engagement is mijn motor."

Op dat vlak was de ervaring van *Los Flamencos* misschien ook wel een lesje. Lowbudget naar filmnormen, bigbudget voor Lambo, misschien zelfs te groot. Lambo: "Ja, toch ook weer zo'n soort eyeopener, dat ik een stuk die klots of rauwheids verloor, doordat ik plots moest gaan samenwerken, communiceren en delegeren. Ik heb me wellicht te veel laten sturen. Ik denk dat ik beter tot mijn recht kom als ik gewoon mijn zin mag doen. Ik heb het liever ruig en rauw. Als het te gepolijst moet, dan verlies ik mijn eigenheid."